

KIRCHHOF GRÉTA

Történelem
 MA, 2. félév
 Eötvös Loránd Tudományegyetem
 Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
 Sipos Balázs
 egyetemi docens, ELTE BTK

A NŐK ELLENI ERŐSZAK ÁBRÁZOLÁSA A SZOVJET ÉS MAGYAR HÁBORÚS PROPAGANDÁBAN A KRASZNAJA ZVEZDA ÉS A MAGYARSÁG CÍMŰ NAPILAPOK CIKKEI ALAPJÁN

***Kulcsszavak:** nők elleni erőszak; atrocitáspropaganda; szovjet propaganda; magyar háborús propaganda; második világháború*

A szovjet és a magyar állam a második világháború alatt különböző oldalakon vett részt a háborús eseményekben, azonban a propaganda szintjén mindkét esetben hasonló tendenciák jelentek meg. Mind Magyarországon, mind a Szovjetunióban fontos szerepet kapott a lakosság ellen elkövetett ellenséges atrocitások bemutatása. Az ilyenfajta, úgynevezett atrocitáspropaganda, vagyis az ellenség félelmetessé tétele és dehumanizálása a különböző tömeggyilkosságok és civilek elleni atrocitások bemutatásával, természetesen nem a 20. század találmánya, azonban először mégis csak az első világháború idején vált a professzionális pszichológiai hadviselés részévé. A második világháború idejére eszközei és csatornáit is sokat változtak és finomodtak, ami köszönhető egyfelől a tömegkommunikációs eszközök fejlődésének, másfelől pedig a totális diktatúrákra jellemző, hatásosan mozgósító tömegpropagandának. Ennek következtében a második világháború keleti frontján valójában egy sajátos „atrocitásháború” alakult ki a sztálini Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország, illetve a vele szövetséges államok között. Mind a szovjet, mind a magyar propagandának gyakori témája volt a nők elleni erőszak. Dolgozatomban ennek megjelenését vizsgálom a Nyilaskeresztes Párt napilapjának, a Magyarságnak 1944 őszén, és a Vörös Hadsereg hivatalos lapjának, a Krasznaja Zvezdának az első háborús év alatt (1941. június 22.–1942. június 23. között) megjelent cikkeiben. A kutatás célja a propaganda mechanizmusának pontos megismerése tartalomelemzés módszere révén. Egyaránt vizsgálom a nemi erőszak kifejezésére leggyakrabban használt szavakat az erőszak esetek leírásához kapcsolódó motívumokat is. Munkám részét képezi a cikkekben megjelenő narratívák, az erőszakra adott különböző magyarázatok és azoknak a társadalmi-kulturális konstrukcióknak a kimutatása is, amelyek keretén belül a cikkek szerzői elbeszélték a nők elleni erőszakot.